

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Kadaň

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Kadaň se nachází v západní části Ústeckého kraje a tvoří 1 z 16ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. SO ORP Kadaň lze stručně charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 19 obcí (což je velikost mírně pod průměrem kraje);
- v dotčeném území žije celkem 43.520 obyvatel, z toho 18.030 v jádrovém městě;
- hustota zalidnění je 4. nejvyšší (97 obyv./km²);
- SO se řadí mezi pětici obvodů s největší rozlohou (přes 449 km²).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Ústeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Kadaň	19	43520	18030	449
Podbořany	11	15737	6287	338
Žatec	18	27193	19203	307
Louny	41	43683	18575	473
Lovosice	32	27702	8742	262
Roudnice nad Labem	33	32275	13005	300
Rumburk	12	33556	11147	266
Litoměřice	40	59341	24316	471
Děčín	34	78588	50289	554
Litvínov	11	38691	25406	236
Chomutov	25	81786	49187	486
Bílina	8	20827	15852	124
Varnsdorf	6	20396	15730	89
Ústí nad Labem	23	119716	93747	405
Teplice	26	107439	50330	345
Most	15	76314	67490	231
Průměr za kraj	22	51673	---	333

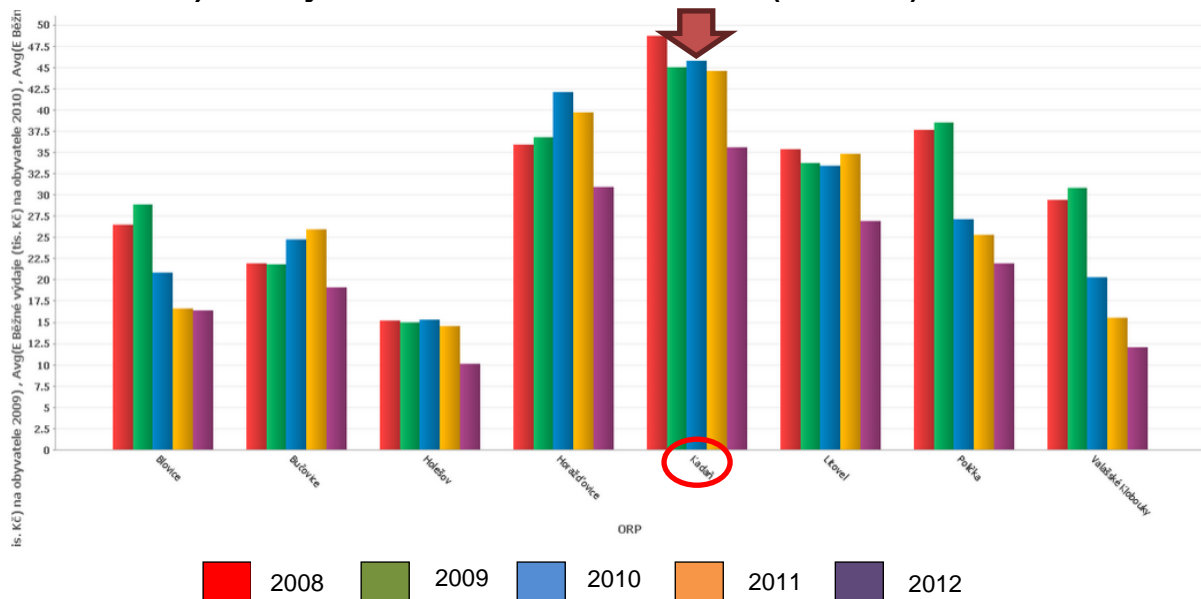
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Ústeckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 40.000 až 45.000 obyvatel (celkem 10 srovnatelných SO ORP: Český Krumlov, Hlučín, Kopřivnice, Krnov, Jeseník, Domažlice, Mělník, Žďár nad Sázavou, Valašské Meziříčí, Louny);
- SO ORP s počtem obcí v intervalu 19 až 20 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Bučovice, Litovel, Polička, Blovice, Horázdovice, Holešov, Valašské Klobouky);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 17.000 až 19.000 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Ostrov, Hranice, Svitavy, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Kralupy nad Vltavou, Otrokovice, Louny).

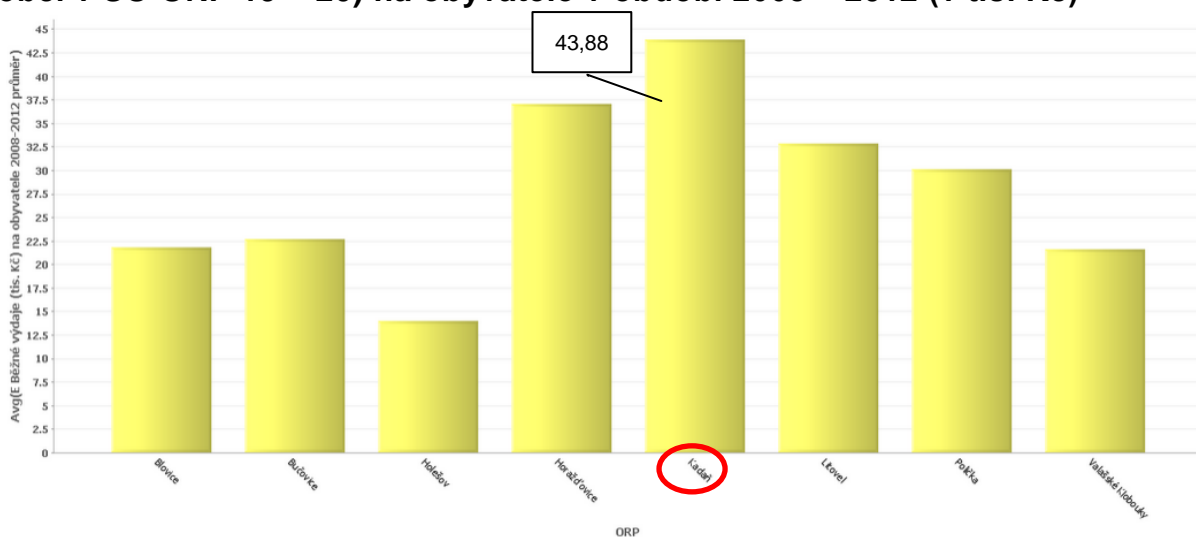
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Kadaň blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**. Kadaňský obvod si po celé sledované období (2008-2012) udržel prvenství ve skupině SO srovnávaných dle kritéria počtu obcí v SO. To potvrzuje i průměrná výše nákladů na běžný provoz dosažená kadaňským obvodem, jejíž hodnota (ca 44 tis. Kč/obyv./rok) je ve vzorku SO nejvyšší. Situaci znázorňují obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 19 – 20) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 19 – 20) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

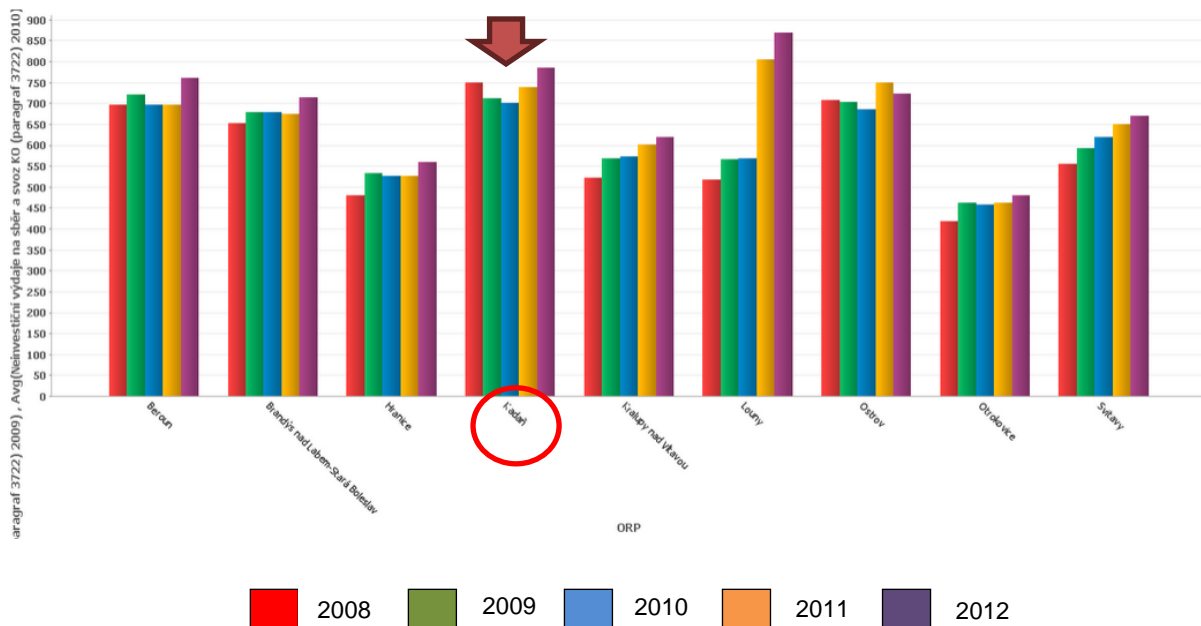

Obdobná situace nastává i při aplikaci kritéria počtu obyvatel. I v této skupině správních obvodů SO ORP Kadaň dominuje svými hodnotami běžných výdajů. Ve všech letech sledovaného období (s výjimkou roku 2010) obhájil obvod prvenství.

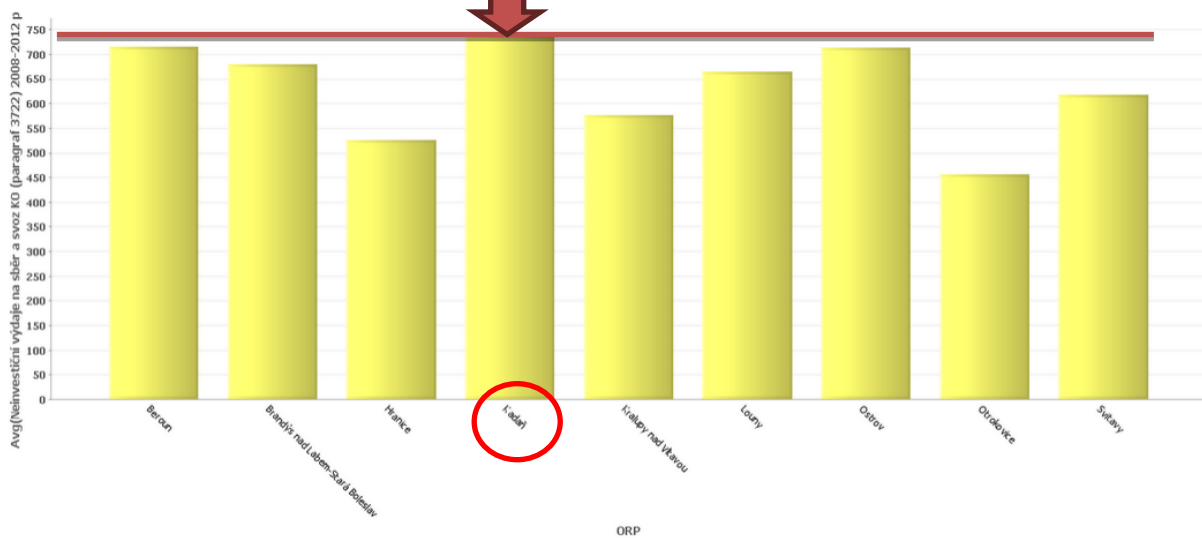
3. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Hodnoty dosažené kadaňským obvodem patřily v průběhu 5ti let (2008-2012) ve sledované skupině vybraných SO ORP k těm nejvyšším – v roce 2010 byly dokonce zcela nejvyšší. V ostatních letech kadaňský obvod obsazoval 2. – 4. místo. To dokládá i průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 737 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 3 a 4.

Obrázek 3: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 17 – 19 tis. obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

Obrázek 4: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 17 – 19 tis. obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

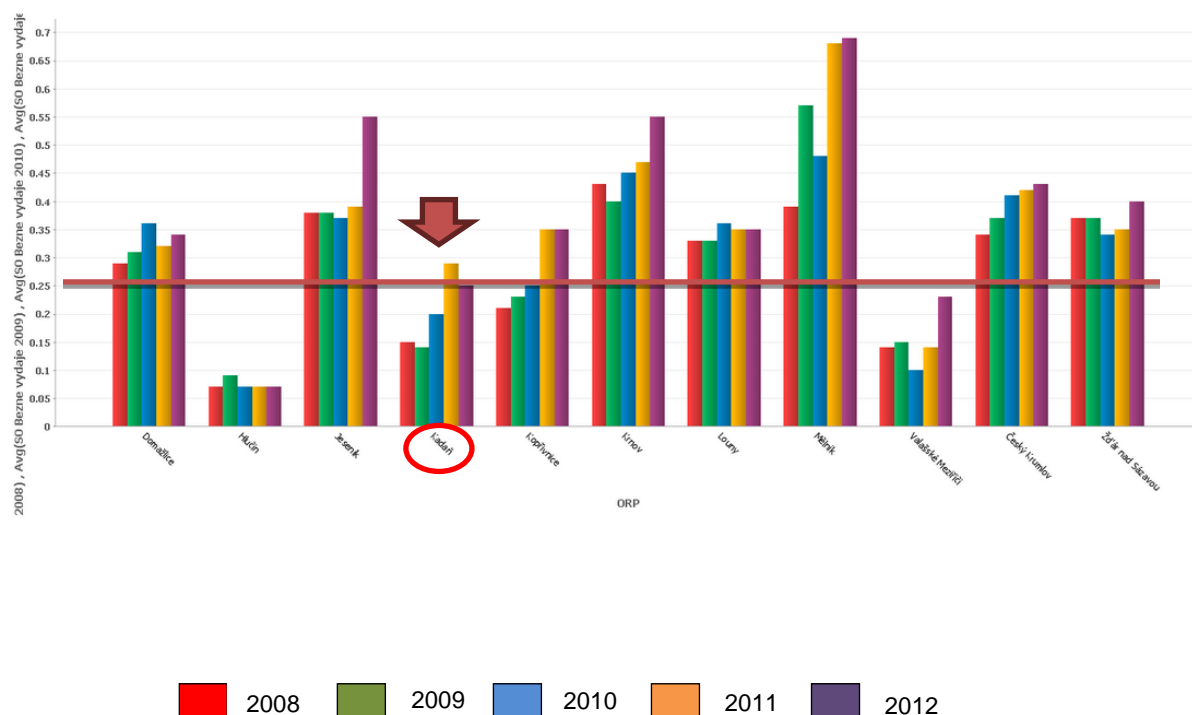

4. Sociální služby

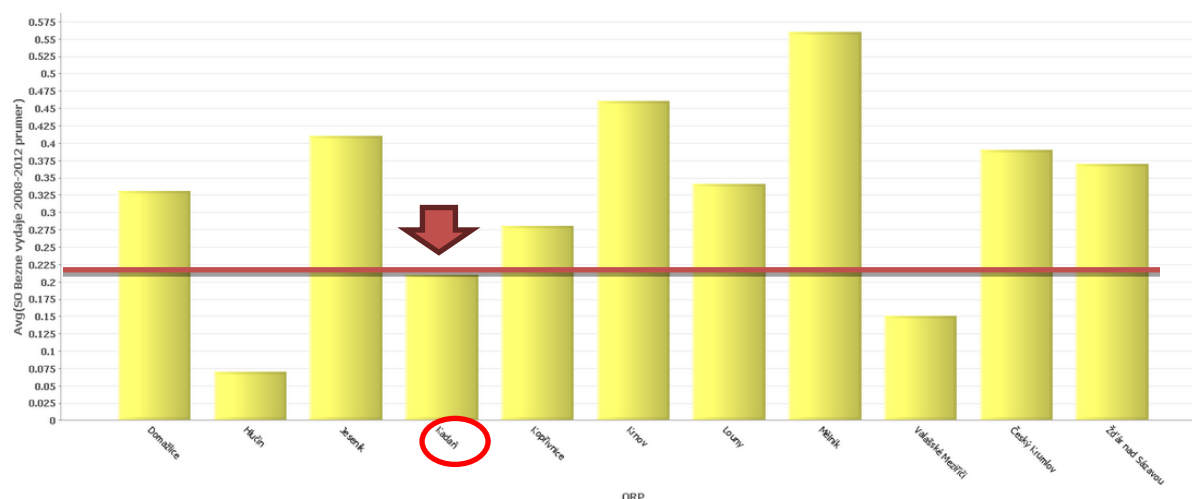
Z pohledu sociálních služeb je vhodné se zaměřit na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Jejich výše odráží náklady na běžný provoz a jak je z obrázku níže patrné, SO ORP Kadaň byl po celé sledované období na třetím místě¹ odspoda, tj. vykazoval 3. nejnižší hodnoty ve skupině SO. Průměrná výše běžných výdajů kadaňského obvodu je taktéž 3. nejnižší (0,21 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázky 5 a 6, kde červená linie značí úroveň SO ORP Kadaň.

¹ S výjimkou roku 2009 – 2. místo odspoda.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 40 – 45 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 40 – 45 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Není bez zajímavosti, že SO ORP Kadaň se výší běžných výdajů i v Ústeckém kraji řadí ke čtveřici obvodů s nejnižšími hodnotami tohoto ukazatele.

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP KADAŇ	
základní charakteristika	<p>v Ústeckém kraji správní obvod ORP Kadaň:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou se řadí do pětice největších obvodů hustota zalidnění je 4. nejnižší počtem obcí je mírně pod průměrem kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> kadaňský obvod si po celé sledované období obhájil prvenství ve skupině SO z hlediska výše běžných výdajů, a to i přes klesající trend od roku 2010
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> SO se řadí do trojice obvodů s nejvyšším neinvestičními náklady na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> ve skupině SO i v rámci kraje vykazuje kadaňský obvod jedny z nejnižších hodnot běžných výdajů na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad